

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קד.

עין משפט
נר מצוה

א עין בעור ש"ע ח"מ
ס"י שכל ספק א
בהג"ה:
ב מ"י פ"ח מהל'
מכירה הלכה ד' סמג
עשין פ"ב פ"ט ח"מ ס"י
ר"ח ספק ח'
יא ג' ד' מ"י ש"ס טו"ש
ש"ס ספק יח'
יב ה' ד' מ"י פ"ח מהל'
שכח ספק ב' בהג"ה:
שכירות הלכה ד' סמג
עשין פ"ט טו"ש ח"מ ס"י
שכח ספק ב' בהג"ה:
יג ז' ש"ס הלכה יג
סמג ש"ס טו"ש ח"מ
ס"י שכל ספק ב'
יד ה' טו"ש ח"מ ס"י סמג
ספק טו'
טו ט' מ"י פ"י מהל'
שגגות הלכה ו' סמג
עשין ר"ח:
טז י' מ"י פ"ג מהלכות
מלוה ולוה הלכה ו'
סמג לאוין קפ"ח טו"ש
ח"מ ס"י ז' ספק יט'

מוסף רש"י

בית כור. לפי חשבון
סמיתם מחל המעשה (ב"ב)
א. אדם מביא קרבן
עשיר על אשתו. שם
עני ולא הספיק להביא
קרבן עני עד שנסת' לו
הי' זה מביא קרבן עשיר
על אשתו וכן כל קרבנות
שהיא חייבת קודם לכן
ואפילו קרבן קבוע שאינו
נעלה ויורד (ויד' ב"ב).
ולא אמרין דאע"פ שנשאת
לעשר עניה היא דמה
שקונה אשהקנה בעלה אלא
כל הקורבנות שחייבת מביא
עליה (נדרים לה) משכבו
והשיב לו המשכון ומת.
זה לאחר שהשיב לו את
העבט, שומטו. מלוה,
מעל גבי בניו. ואין
נעשה אלא כשאר מטלטלים
שליח דלא משמעדי לבעל
חוב. דכיון דמשמיה קמיה
(לקמן קיד).

משכמה לה בין בחבירות ובין בקבלנות. בזמן יש לומר לקדור
יקדור לעקור יעקור דכל מה שיש לו לטעון בקבלנות יש לו לטעון
בחבירות. וגבי יש המענין אם אמר חכור לי שדה [ניתן] שלחין זו
כי היכי דבחבירות כי יש המענין מנכה לו הכי נמי בקבלנות אם

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

איבעי לך לאתויי בדוולא אמר רב פפא אהני
תרתי מתניתא קמייתא משכחת לה בין
בחבירותא בין בקבלנותא מכאן ואילך
דאיתא בקבלנותא ליתא בחבירותא ודאיתא
בחבירותא ליתא בקבלנותא: אם אמר לו
חכור לי שדה בית השלחין זה [וכו'] ואמאי
לימא ליה שמא בעלמא אמרי לך מי לא
תניא אהאומר לחבירו בית כור עפר אני
מוכר לך אע"פ שאין בו אלא לתך הגיעו
שלא מוכר לו אלא שמא והוא דמתקרי בית
כור יכרמא אני מוכר לך אע"פ שאין בו גפנים
הגיעו שלא מוכר לו אלא שמא והוא דמתקרי
כרמא יפרדס אני מוכר לך אע"פ שאין בו
רמונים הגיעו שלא מוכר לו אלא שמא והוא
דמתקרי פרדסא אלמא אמר ליה שמא
בעלמא אמרי לך הכא נמי לימא ליה שמא
בעלמא אמרי לך אמר שמואל לא קשיא
הא דאמר ליה מחביר לחוכר הא דאמר ליה
חוכר למחביר אמר ליה מחביר לחוכר שמא
בעלמא א"ל א"ל חוכר למחביר קפידא
רבינא אמר אידי ואידי דא"ל מחביר לחוכר
מודקאמר זה מכלל ידקאי בגוה עסקינן
בית השלחין למה ליה למימר דקאמר ליה
בית השלחין כדקיימא השתא: מתני'
המקבל שדה מחבירו והובירה שמיין אותה
כמה ראויה לעשות וגותן לו שכך כותב לו
אם אוביר ולא אעביר אשלם במיטבא:
גמ' ר"מ היה ידורש לשון הדיוט דתניא
ר"מ אומר אם אוביר ולא אעביר אשלם
במיטבא רבי יהודה היה דורש לשון הדיוט
דתניא ר' יהודה אומר אדם מביא קרבן
עשיר על אשתו וכן כל קרבן וקרבן שהיא
חייבת ע"ש כותב לה אחריות דאית לך
עלי מן קדמת דנא הלל הזקן היה דורש
לשון הדיוט דתניא אנשי אלכסנדריא היו
מקדשין את נשותיהם ובשעת כניסתן לחופה
באין אחרים וחוטפים אותם מהן ובקשו
חכמים לעשות בניהם ממזרים אמר להן הלל
הזקן הביאו לי כתובת אמכם הביאו לי
כתובת אמן ומצא שכתוב בהן לכשתכנסו
לחופה הוי לי לאינתו ולא עשו בניהם ממזרים
ר"י בן קרח היה דורש לשון הדיוט דתניא
ר"י בן קרח אומר המלוה את חבירו
לא ימשכנו יותר מחובו שכך כותב לו
תשלומתא דאית לך עלי כל קבל דיכי טעמא
דכתב ליה הכי הא אי לא כתב ליה הכי
לא קניא והא אמר רבי יוחנן מושכנו והשיב
לו המשכון ומת שומטו מעל גבי בניו
אהני

קבלה בשלים ולמחלה הכל לפי מה
שנפסק: מאלן ואילן כו'. כל אמת
אפרשנה במקומה: שמה צעלמא.
כך היא נקראת אצל כל בעל המענין
העליתי בחבירותך: לנס. חלי כור
לפי חשבון סמיתם בחצר המשכן.
חמשים על חמשים הוי בית סאה:
אע"פ שאין בו גפנים גרסינן. וגבי
פרדס אע"פ שאין בו רמונים
גרסינן: אמר לו מחביר לחוכר.
שדה בית השלחין אני מחביר לך
יכול לומר שמה צעלמא אמרי:
מתני' הובירה. שלא חקשה ולא
זרעה: שמיין אופה. כגון בקבלנות
שקבל למחלה ולשלים ולרציע אצל
בחבירות לא שייכא הא דמאי שמיין
איכא חבירותו יתן לו: אם אוביר.
אעשה צורה: ולא אעביר. ולא
אעשה צורה פועלה הראויה לה:
גמ' דורש לשון הדיוט. שרגילו
הדיוטות לכתוב שלא כמקנה חכמים
היה דורש הלשון לפסוק הדין אחריו:
אדם מביא קרבן עשיר על אשתו.
שהוא חייב בקרבן לידתה וזרעתה
ואם הוא עשיר אין יכול לומר היא
אין לה כלום ומיפטר בקרבן עני:
כל הקרבנות שהיא חייבת. שלא
נזכר ונדבה כגון קרבן יצבה ואסם
ומטאת שעליה: ה"ל לה (ב) בת"כ א"ר
יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב
בזן שכן היא כופפת לו אחרת
(ו) דאיתא לי עלך מן קדמת דנא.
והכי פירושה לפיכך אם גירסה וגתן
לה כתובתה ועדיין קרבנותיה עליה
אינו חייב שכן קרבן כופפת לו בזמן
השורב שכתבת לו על קבלת כתובתה
התקבלתי כתובתי ואחרת דאית
לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות
שהיה לי עליך מלפני היום הזה.
ולשון הספרים איני יודע לפרשו
כראוי: כפופה אמן. שכותבין להן
זיוס אירוסין: לכשתכנסו לחופה.
וקדושיהן ע"מ כן ולא חלו קדושיהן
בה עד שמיכנס לחופה והכי חטפה
קודם לכן: לא ימשכנו. ע"י שליח
בית דין במשכון שהוא יתר על חובו:
שכן הוא כופת לו תשלומתא דאית
לך עלי כל קבל דיכי. אם משיב
לו את העבט לזמן מרובה שמיין את
המשכון וכותב לו זה בשטר יהיו לך
כל תשלומין עלי ליפרע ממני דמי
משכון זה ואם משכנו יותר על חובו
נמא גובה שלא כדין: טעמא דכפס
ליה הכי. כלומר למה ליה למיכתב
ליה והאמר ר' יוחנן משכנו והשיב לו
את העבט ומת הלוה שומטו המלוה
מעל בניו ולא הוה כשאר מטלטלי דיתמי

(א) ב"ב ז', ט' לעיל ע"ג:
[לקמן קט. א] (א) [ומספחא
דכתובות פ"ד, ד] נדרים
לה: מיר. כל. נגשים
פ"ד [מ"ב, ה] [נסיומה
דמילתא שכן כותב לה
וכי ליתא במשנה לכן
שפיר גרסינן דמילתא היא
חוס' דכתובות פ"ד ע"ש,]
(ו) [ע"י חוס' יבמות ק"ח.
ד"ה בית הלל וחס'
כתובות נ"ג. ד"ה שאין,]
(ז) [ומספחא דכתובות פ"ד,
ח] [ומספחא דכתובות
פ"ד, ט] [לקמן קיד: ושם
הג"י משכנו ומת שומטו
כי וביה ג' העיר ע"ך
שמש א' וע"ש דרש"י,]
(י) פ' הוא רב אחא
גאון ויש גורסין כרב אחא.
רש"י, ט' [ע"י מהר"ם
ורש"י ורש"א].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג
לה במ"ב י"ב בפ"ה
מזרע במגילת מלך סוף
פ"ד: (ב) בא"ד אחרת
דאית כ"ל וזאת א'
נמחק: (א) חוס' ד"ה ה"ג
במספחא דכתובות פ"ד
דחס':

הגהות הגר"א

[א] חוס' ד"ה אדרי. אצל
ס' י"ב ורמ"ה חולק:

דלא משמעדי לבעל חוב דכיון דמשכניה קנייה כי ידיה לגזיינא:
אחי

אי כיורש הוי אי כלוקח הוי ואין המלוה מוציא מיד הבעל אי כיורש הוי ומוציא אלא בנכסים שהכניסה לו אצל מנכסי הבעל פשיטא דלא
גבי וה"ה לוותה כשהיא תחתיו ללוקח מה שאינו משועבד לה דלא משלם ובלא שום ראייה דבר פשוט הוא דל"כ אם יקניטה תלוה ותשלך
לאיצור ותחייבנו ק' מנה בכל יום אצל בזירות אין לחוש שמדור ותפסקו ונזכרים ונזכרות נמי אם היה חייב לשלם היתה מפסקת לו כמה
וכמה דאפילו יוכל להפר דחשיב כדברים שבזיו לא צינה משום הפסק ממונו יש לחוש שמה מדור ותפטר קודם שישמע ואפילו ישמע ויזמין
דמיטירד כדאמר בנדרים ב' נערה (דף ע"ג). ודלא י' כרב אחא שהורה שהבעל חייב לפרוע חובת אשתו שלוותה קודם שנשאה מכה דר'
יהודה דהכא: לא ימשכנו יותר מחובו. דלף על גב דלין משלם לו הגירעון אלא בכתב מכל מקום לא ימשכנו יותר מחובו:
טעמא דכתב ליה הכי והא אמר רבי יוחנן ב' ותימה והא כיון דדריש לשון הדיוט אפילו לא כתב נמי כדפרישית לעיל ומאי
פריך לרבי יוחנן וי"ל דאם איתא דרבי יוחנן דאמר שומטו מעל גבי בניו דמכה לשון הדיוט קאמר היה לו לפרש:

אהני